

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 10, Issue 3, September 2022, p. 178-207

Received	Reviewed	Published	Doi Number
16.08.2022	15.09.2022	30.09.2022	10.29228/ijlet.64116

A Suggestion for Improvement of Writing Skill: SOZTUR Technique

Zekerya BATUR¹

ABSTRACT

The aim of this study is to develop a new technique to improve students' writing skills. This technique is named with the concept of SOZTUR, which is obtained by combining the words word(söz) and genre(tür), with the idea of creating a genre from a word. The word technique consists of the following stages: 1. Finding a word, 2. Definition of the word, 3. Drawing the image of the word, 4. Physically describing the word, 5. Finding and reading/listening a song/poem where the word is used, 6. Quoting a line/stanza from a song/poem, 7. Writing the emotions evoked by the song/poem, 8. Finding an idiom about the word and writing the meaning of the idiom, 9. Drawing the image of the idiom, 10. Making a connection between the idiom and the word, 11. Finding a proverb about the word and writing the meaning of the proverb, 12. Drawing the image of the proverb, 13. Connecting the proverb with the word, song/poem and idiom, 14. Choosing the genre, 15. Gathering information about the genre, 16. Writing the genre (story/poem/fable/tale/epic...), 17. Sharing the article. Scanning model was used in the study. The SOZTUR Technique was applied by the researcher to Turkish teacher candidates studying at undergraduate level. As a result of the study, it was seen that the students were having fun while writing.

Key words: Writing, word, genre formation

Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Öneri: SÖZTÜR Tekniği

ÖZET

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek için yeni bir teknik geliştirmektir. Bu teknik, bir sözcükten bir tür oluşturma düşüncesinden hareketle söz ve tür sözcüklerinin birleştirilmesinden elde edilen SÖZTÜR kavramı ile adlandırılmıştır. SÖZTÜR Tekniği şu aşamalardan oluşmaktadır: 1. Bir sözcük bulma, 2. Sözcüğün tanımını yapma, 3. Sözcüğün görselini çizme, 4. Sözcüğü fiziksel olarak tasvir etme, 5. Sözcüğün geçtiği bir şarkı/türkü/şiir bulma ve oku/dinleme, 6. Şarkı/türkü/şiirden bir dize/mısra/dörtlük alıntı yapma, 7. Şarkı/türkü/şiirin uyandırdığı duyguları yazma, 8. Sözcükle ilgili bir deyim bulma ve deyim anlamını yazma, 9. Deyimin görselini çizme, 10. Deyimle sözcük arasında bağ kurma, 11. Sözcükle ilgili bir atasözü bulma ve atasözünün anlamını yazma, 12. Atasözünün görselini çizme, 13. Atasözyle sözcük, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında bağ kurma, 14. Türü seçme, 15. Türle ilgili bilgi toplama, 16. Türü (öykü/şiir/fabl/masal/destan...) yazma, 17. Yazıyı paylaşma olmak üzere on yedi aşamadan oluşmaktadır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. SÖZTÜR Tekniği araştırmacı tarafından lisansta okuyan Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin eğlenerek yazı yazdıkları görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yazma, sözcük, tür oluşturma

¹ Prof.Dr., Uşak Üniversite/Eğitim Fakültesi, zekerya.batur@usak.edu.tr, 0000-0002-7918-5305.

Giriş

Yazma becerisi, duygu ve düşüncelerin çeşitli işaretlerle ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere yazma becerisinin geliştirilmesinde ifade etme becerisi anahtar kavram olarak görülmektedir. Bu ifade etme biçimi bazen sözcüklerle bazen de sembollerle sözlü ve yazılı olarak yapılmaktadır. Bu nedenle eğitim ve öğretim yaşamı boyunca yazılı ve sözlü becerilerin öğrencilere kazandırılması üzerinde durulması gereken bir nokta olarak değerlendirilmektedir (Ataman, 2006; İnal, 2006; Özbay ve Barutçu, 2013). Bu bağlamda öğrencilerin özellikle sözlü anlatımlarında kullandıkları sözcüklerin çeşitliliği, onların aynı zamanda sahip oldukları sözcük dağarcıklarının zenginliğini de ortaya koymaktadır. Dolayısıyla konuşma sırasında kullanılan her sözcük öğrencinin yaşamında hangi alanda daha fazla sözcüğe sahip olduğunu da gösterebilmektedir. Bu bağlamda konuşmanın içeriğini zenginleştiren en önemli unsurlardan biri sahip olunan aktif ve pasif sözcük dağarcığıdır (Çifci, 1991; Tosunoğlu, 1998; Demir, 2006; Karatay, 2007; Hazrat ve Hessamiy, 2013; Göçer, 2015; Weganofe ve Lutviana, 2018). Konuşmada olduğu gibi yazmada da öğrencinin zengin bir sözcük dağarcığına sahip olması gerekmektedir. Bunun için öğrencinin eğitim ve öğretim yaşamı boyunca olabildiğince yaşamın farklı alanlarına yönelik sözcükler öğrenmesi gerekmektedir. Bunun için sözcük öğretimi (Schmith, 2007; Baturay, Yıldırım ve Daloğlu, 2007; Pan ve Xu, 2011; Güneş, 2013; Duran ve Bitir, 2018) sadece Türkçe ve edebiyat dersleriyle sınırlı kalmamalıdır. Ana okuldan üniversiteye kadar her branşın terim ve kavramları öğrencilere aşamalı olarak kazandırılmalıdır. Örneğin edebiyatın temelleri ilkokuldaki Türkçe derslerinde atılmaktadır. İlkokul sıralarında öğrenci şiir, fabl, masal, öykü gibi türlerle karşılaşmaktadır. Bu türlerin tanımı ve özelliklerini bilerek ortaokula, ortaokuldan da bunlara ek olarak roman, tiyatro gibi türlerle ilgili terim ve kavramları öğrenerek liseye geçmektedir. Bu durum diğer tüm dersler için de geçerlidir. Branşlara ilişkin terim ve kavramlar öğretilirken (Köksal, 2006; Çaycı, Demir, Başaran ve Demir, 2007; Klausmeier, 2010; Akkuş ve Aslan, 2013; Temizyürek ve Türktan, 2015) matematik dersinde de öğretilen konuyla ilgili deyim ve atasözü kullanılabilir. Örneğin matematik dersinde üleştirme sayıları öğretilirken bu konuyla ilgili *pay etmek* deyimini, resim dersinde *bir resim bin kelimeye bedeldir* özdeyişi, müzik dersinde *davulun sesi uzaktan hoş gelir* atasözü kullanılarak öğrencilerin her derste farklı kalıp sözleri öğrenmeleri sağlanabilir ve bu kalıp sözlerin işlenen konuyla ilgili olduğunu söylenebilir. Dolayısıyla sözcük öğretimi bütüncül bir anlayışla ele alınmalıdır. Öğrenci her derste sözcük, deyim, atasözü ve özdeyiş gibi dil unsurlarına maruz bırakılmalıdır. Böylece öğrencilerin sözcük dağarcıkları her sınıf seviyesinde belli bir düzeye gelmesi sağlanmış olacaktır. Sözcük dağarcığı zenginleşen öğrencinin kendini yazılı olarak ifade etmesi teşvik edilmiş olacaktır. Buna bağlı yazı yazma çalışmaları monotonluktan kurtarılıp daha eğlenceli hale getirilmelidir. Yazı yazma çalışmalarına bakıldığında genelde öğrencilere bir konu ya da atasözünün verilerek yazma

etkinliklerinin yapıldığı bilinmektedir. Bu yazdırılmaya çalışılan konu ya da atasözü öğrencinin ilgi ve düzeyine uygun olmadığı zaman öğrencilerin yazı yazma isteklerinin zamanla azalmasına neden olmaktadır. Bunun yanında bir de sınıf içinde yapılan yazma çalışmalarında verilen konunun, bir ders saati ya da iki ders saatinde tamamlanmasının beklenilmesi ise öğrenciler üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadır. Ayrıca yazılan yazıların öğretmen tarafından değerlendirme süreci de başka bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle kalabalık sınıflardaki yazıların değerlendirilmesinde hem öğretmen hem de öğrenciler büyük sorun yaşamaktadırlar. Kalabalık sınıflarda (Öğülmüş ve Özdemir, 1995; Korkmaz, 2006; Yapıcı ve Demirdelen, 2007; Yaman, 2010; Karataş ve Kınalıoğlu, 2018) zaman yetersizliği nedeniyle üstünkörü yapılan değerlendirmeler, yazı yazma istediği düşük olan öğrencilerin bu beceriden daha çabuk uzaklaşmasına neden olabilmektedir. Yazı yazma sırasında öğrencinin yazı yazma tekniklerinden yoksun olması ve yazı yazmada zamanını doğru kullanamaması, yazma becerisinin geliştirilmesinde çok önemli bir engel olarak karşımızda durmaktadır. Bu bağlamda yazı yazmada hem öğretmen hem de öğrenci zaman, teknik ve sisteme bağlı olarak çeşitli engellerle karşılaşmaktadır (Wills, 2000; Macarthur, 2011; Demirel, 2022; Zelzele ve Ateş, 2022). Bu engeller, sınıftaki öğrenci sayılarının azaltılması, yapılan hataların önem sırasına göre düzeltilmesi, gösterilen hataların beşi geçmemesi ve aşamalı bir şekilde her seviyeye uygun yazı yazmayla ilgili teknik bilgilerin verilmesiyle aşılabılır. Bu bilgiler verilirken edebi türler de oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Yazma çalışmalarına geçmeden önce edebi türler hakkında öğrenciler bilgilendirilmelidir (Baş, 2003; Göçer, 2010; Kaymakçı, 2013; Beldağ ve Aktaş, 2016; Haerazi, Irawan, Suadiyatno ve Hidayatullah, 2020). Edebi türler aracılığıyla yazı yazma becerisi öğrencilere kazandırılırken bu edebi türlerin özellikleri ve seçkin örnekleri öğrencilere mutlaka verilmelidir. Bu türler verilirken öğrencilerin seviyelerine dikkat edilmelidir. Yazı yazma sırasında öğrencilerin hangi edebi türde daha kolay yazı yazdıklarının önceden belirlenmesi son derece önemlidir. Çünkü her edebi türün kendine özgü kalıp ve kavramları bulunmaktadır. Dolayısıyla edebi türün gerektirdiği kelime, kavram, özdeyiş, deyim ve atasözü kullanmak bu alanda sahip olunan sözcük dağarcığıyla bağlantılıdır. Yazı yazmak, beceri gerektirdiği gibi zengin bir sözcük dağarcığına sahip olmayı da gerektirmektedir. Bu yönüyle yazma becerisi en çok zorlanılan bir beceri olarak görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde de yazma becerisinin diğer dil becerilerine göre daha zor kazanıldığı belirlenmiştir (Doğan, 2003; Urgan, 2007; Kellogg ve Whiteford, 2009; Ariana, 2010; Temel ve Katrancı, 2019; Toba, Noor ve Sanu, 2019; Çelik, 2019; Başar ve Yavaşlı, 2020; Rahman ve Rahman, 2022). Öğrencilerin zorlanmalarının nedenleri arasında öğretim sistemindeki katı kurallar başta gelmektedir. Bu kurallar, öğrencilerin belli kalıplara göre yazı yazmaya itmektir. Oysa yazı yazma becerisi olabildiğince özgürce bir ortamda gelişebilmektedir. Eğlenmeyi ön plana alarak yazı yazma uygulamaları yapan çalışmalar incelendiğinde de öğrencilerin etkinlik temelli eğlenceli ortamlarda

kolayca yazı yazdıkları görülmektedir (Myers, 1993; Topçuoğlu Ünal ve Sever, 2012; Demir, 2012; Batur, 2016; Batur ve Yusufoglu, 2016; Virdyna, 2016; Kheryadi, 2017; Sulak ve Erdoğan, 2019; Batur ve Öztürk, 2019). Dolayısıyla yazı yazma çalışmalarını sıkıcı bir ders olmaktan çıkarılıp sanatsal ve estetik bir beceri haline getirilmesi amaçlanmalıdır. Yazma süreci öğrencilerin eğlenerek öğreneceği bir sürece yaydırılmalıdır. Bu çalışmada geliştirilen **SÖZTÜR Tekniği** öğrencilerin ilgi, merak duygusu, araştırma, üretme ve paylaşma becerisini geliştirmeyi, yazmaya hazırlık aşamasını eğlenerek yapmasını ve bunun sonucunda yazma becerisini geliştirmeyi amaçlamıştır. Uygulama sırasında doğrudan yazı yazma becerisi değil, aynı zamanda öğrencinin resim yapma, sözcük, deyim, atasözü ve şiir/şarkı/türkü dinleyerek öğrenme gibi aşamalara da yer verilmiştir. Böylece yazma aşamalarında, kültürel motiflerden yararlanma yoluna da gidilmiştir. Özellikle atasözü, deyim ve türkü gibi unsurların çalışmada kullanılması yazı yazmanın mekanik bir durumdan çıkarılıp yazı yazmayı yaşamla iç içe getirilmesi, sürece yayılması ve bu şekilde yazı yazmanın daha eğlenceli bir hale getirilmesi sağlanmıştır. Bu yaklaşımla örtük olarak Türkçe öğretiminin kültür öğretimi olduğu düşüncesine de vurgu yapılmış olmaktadır. Böylece **SÖZTÜR Tekniği**nde sadece yazı yazma işlemi gerçekleşmemiş aynı zamanda uygulamalarda yazı yazma sırasında ilişkilendirme, bağ kurma, somutlaştırma, bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve paylaşma gibi araştırma aşamalarının kullanıldığı bir sürece dönüştürülmüştür. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin bir sözcüğü bulma durumları nasıldır?
2. Öğrencilerin bir sözcüğün tanımını yazma durumları nasıldır?
3. Öğrencilerin bir sözcüğün görselini çizme durumları nasıldır?
4. Öğrencilerin bir sözcüğü fiziksel olarak tasvir etme durumları nasıldır?
5. Öğrencilerin bir sözcüğün geçtiği bir şarkı/türkü/şiir bulma durumları nasıldır?
6. Öğrencilerin bir şarkı/türkü/şiirden bir dize/mısra/dörtlük alıntı yapma durumları nasıldır?
7. Öğrencilerin bir şarkı/türkü/şiirin onlarda uyandırdığı duyguları yazma durumları nasıldır?
8. Öğrencilerin bir sözcükle ilgili bir deyim bulma ve deyim anlamını yazma durumları nasıldır?
9. Öğrencilerin bir deyim görselini çizme durumları nasıldır?
10. Öğrencilerin bir deyimle sözcük arasında bağ kurma durumları nasıldır?
11. Öğrencilerin sözcükle ilgili bir atasözü bulma ve atasözünün anlamını yazma durumları nasıldır?
12. Öğrencilerin bir atasözünün görselini çizme durumları nasıldır?

13. Öğrencilerin bir atasözüyle sözcük, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında bağ kurma durumları nasıldır?
14. Öğrencilerin bir türü seçme durumları nasıldır?
15. Öğrencilerin seçtikleri türle ilgili bilgi toplama durumları nasıldır?
16. Öğrencilerin bir türü (öykü/şiir/fabl/masal/destanı...) yazma durumları nasıldır?
17. Öğrencilerin yazdıkları yazıyı paylaşma durumları nasıldır?

Yöntem

Bu çalışma, betimsel olup tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modeli geçmişte var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimleye çalışan araştırma yöntemlerinden biridir. Bu modelde var olan duruma hiçbir şekilde müdahale edilmez; bunun yerine olay, olgu ya da durumlar gözlenir, incelenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

1. Veri Toplama

SÖZTÜR Tekniği aracılığıyla yazı yazma sırasında sorun yaşayan öğrencilerin yazı yazma isteklerini uyandırmak hedeflenmiştir. Çalışmanın verileri öğrencilere yazdırılan metinlerden hareketle toplanmıştır. Tekniğin uygulamasına geçilmeden önce öğrencilere bir uygulama yapılacağı bildirilmiştir. Bu uygulamanın ipucu sözcüğünün ise “**kuzu**” olacağı bildirilmiştir. Bu sözcük Türkçe eğitimi alanında üç uzmanın ortak görüşüyle belirlenmiştir. Bu sözcüğün seçilmesinin nedeni ilgi çekici ve sevimliliği çağrıştıran bir sözcük olmasıdır. **SÖZTÜR Tekniğinin** uygulama aşamaları şunlardır:

Uygulama Yönergesi

SÖZTÜR Tekniğinde öğrencilerin seçecekleri bir sözcükten hareketle bir yazı yazmaları beklenmiştir. Uygulama boyunca öğrencilerin kendilerini herhangi bir baskı altında hissetmemeleri için eğlenerek yazı yazmaları ve bu aşamada öğrendikleri bilgilerle yeni bir içerik oluşturmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Bunun için aşağıdaki aşamalar izlenmiştir:

1. Bir sözcük bulunuz

Bu aşamada öğrenciye herhangi bir sözcük buldurulur. Öğrenciyle bu sözcüğü neden seçtiği üzerinde konuşulur.

2. Sözcüğün tanımını yapınız

Bu aşamada öğrencinin bulduğu sözcüğün sözlükteki anlamı buldurulur ve tanımı yazdırılır. Burada öğrenci, sözlük okuma ve kullanma konusunda bilgilendirilir.

3. Sözcüğün görselini çiziniz

Bu aşamada tanımı yapılan sözcüğün amatörce görseli çizdirilir. Burada görselin estetik yönü önemszenmemelidir. Temel amaç öğrencilerin eğlenerek sözcüğü benimsemeleri sağlamaktır.

4. Sözcüğü fiziksel olarak tasvir ediniz

Bu aşamada sözcüğün zihinde canlandırılabilmesi için fiziksel olarak sözcük anlattırılır.

5. Sözcüğün geçtiği bir şarkı/türkü/şiir bulunuz ve okuyunuz/dinleyiniz

Bu aşamada seçilen sözcüğün geçtiği bir şarkı, türkü ya da şiir araştırılır. Araştırma için öğrenciye yaklaşık 15 dakika süre verilir. Bulunan şiirse, okunur; türküye dinlenir.

6. Şiir/şarkı/türküden bir alıntı yapınız

Bu aşamada okunan şiir ya da dinlenen şarkı/türküden bir dize ya da dörtlük alıntı yapılır. Bu alıntı not edilir.

7. Türkünün sizde uyandırdığı duyguları yazınız

Bu aşamada okunan şiir ya da dinlenen türkünün uyandırdığı/çağrıştırdığı duygular yazılır. Burada amaç, öğrencinin sözcük dağarcığını zenginleştirmek ve harekete geçirmektir.

8. Sözcükle ilgili bir deyim bulunuz ve deyim anlamını yazınız

Bu aşamada seçilen sözcüğün geçtiği ya da sözcüğün anlamının olduğu bir deyim bulunur ve deyim anlamı yazdırılır. Bu uygulamayla öğrencilerin deyimlerle tanışmaları sağlanır.

9. Deyimin görselini çiziniz

Bu aşamada, anlamı bulunan deyim zihinde oluşturduğu fiziksel görünümü çizdirilir. Böylece öğrenilen deyim daha uzun süreli akılda kalması sağlanır.

10. Deyimle sözcük arasında bağ kurunuz

Bu aşamada seçilen sözcükle sözcüğün geçtiği deyim arasında anlamlı bir bağ kurularak bir iki cümle yazdırılır.

11. Sözcükle ilgili bir atasözü bulunuz ve atasözünün anlamını yazınız

Bu aşamada seçilen sözcüğün geçtiği ya da sözcüğün anlamının olduğu bir atasözü bulunur ve atasözünün anlamı yazdırılır.

12. Atasözünün görselini çiziniz

Bu aşamada anlamı bulunan atasözünün zihinde oluşturduğu fiziksel görünüm çizdirilir. Böylece öğrenilen atasözünün daha uzun süreli akılda kalması sağlanır.

13. Atasözüyle sözcük, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında bağ kurunuz

Bu aşamada seçilen sözcükle sözcüğün geçtiği atasözü, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında anlamlı bir bağ kurularak bunların birlikte geçtiği en az iki cümle yazdırılır.

14. Türünüzü seçiniz

Bu aşamada öğrencinin seçilen sözcük, deyim, atasözü, şarkı, türkü veya şiirin geçeceği bir edebi tür seçmesi sağlanır. Bu aşamada öğrencinin tür eğilimleri de belirlenebilir.

15. Türünüzle ilgili bilgi toplayınız.

Bu aşamada seçilen edebi türün genel özellikleriyle ilgili araştırma yaptırılır. Sınıfta bu bilgiler üzerinde konuşulur. Türün biçim ve içerik özellikleri hakkında bilgi verilir.

16. Şimdi türünüzü (öykü/şiir/fabl/masal/destanı...) yazınız

Bu aşamada 1-13. aşamalarda yapılan etkinlikler de kullanılarak seçilen türün özelliklerine göre sözcük, deyim, atasözü, şarkı, türkü veya şiirin geçeceği bir edebi tür yazdırılır. Yazı değerlendirilir, dönütler verilir; düzeltmeler yaptırılır. Yazılan yazıya son şekli verilir.

17. Yazınızı paylaşınız.

Bu aşama tekniğin son aşamasıdır. Yazdırılan tür, sınıf ya da sanal ortamda paylaşılır.

2. Veri Analizi

Çalışmada öğrencilere yönergeye göre yazdırılan aşamalar maddelere göre değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerin uygun olup olmadığına dair üç farklı Türkçe eğitimi uzmanı birbirinden bağımsız olarak yapılan değerlendirilmelerin uygun olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmanın bulgular bölümüne katılımcıların tamamı yerine 32 öğrenciden hacimce çok yer almaması için random tekniğiyle 5 öğrencinin etkinliğine yer verilmiştir. Diğer çalışma kâğıtları saklanmıştır.

3. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2021-2022 Bahar Dönemi Türkçe Öğretmenliği Programı'nda okuyan 32 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

4. Ölçme Aracı

SÖZTÜR Tekniği uygulamasında öğrencilerin yazıları değerlendirmek için aşağıdaki ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçme aracı geliştirilirken tekniğin aşamalarındaki maddeler iş yüküne göre Türkçe eğitimi alanında üç uzmandan görüş alınarak 100 üzerinden puanlanmıştır.

Sıra	Madde	Puan
1	Bir sözcük bulma	1
2	Sözcüğün tanımını yapma	3
3	Sözcüğün görselini çizme	3
4	Sözcüğü fiziksel olarak tasvir etme	4
5	Sözcüğün geçtiği bir şarkı/türkü/şiir bulma ve oku/dinleme	3
6	Şarkı/türkü/şiiirden bir dize/mısra/dörtlük alıntı yapma	5
7	Şarkı/türkü/şiiirin uyandırdığı duyguları yazma	6
8	Sözcükle ilgili bir deyim bulma ve deyim anlamını yazma	3
9	Deyimin görselini çizme	3
10	Deyimle sözcük arasında bağ kurma	8
11	Sözcükle ilgili bir atasözü bulma ve atasözünün anlamını yazma	3
12	Atasözünün görselini çizme	3
13	Atasözyle sözcük, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında bağ kurma	10
14	Türü seçme	5
15	Türle ilgili bilgi toplama	5
16	Türü (öykü/şiir/fabl/masal/destanı...) yazma	30
17	Yazıyı paylaşma	5
	Toplam	100

Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde katılımcılar arasından random tekniğiyle seçilen beş öğrencinin çalışma kâğıdına yer verilmiş ve çalışma kâğıtları yorumlanmıştır.

1. Öğrencilerin bir sözcüğü bulma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Çalışmada uygulama sırasında bütünlük ve tutarlılık olması açısından araştırmacı tarafından tüm öğrencilere aynı sözcük verildiği için katılımcıların tamamı çalışma kâğıtlarına “kuzu” (Örnek çalışma kâğıtları Ö4, Ö13, Ö19, Ö21, Ö29) sözcüğünü yazmışlardır. Ancak sınıf içi serbest yazma çalışmalarında öğretmen bu aşamada öğrencileri özgür bırakmalı, her öğrencinin kendi sözcüğünü seçmesi sağlanmalıdır. Çünkü öğrenci tarafından seçilen bu sözcük öğrencinin daha sonra sözcükle ilgili bulacağı deyim, atasözü ve türkü/şarkı/şiir gibi farklı kalıp söz ve türlere olan eğilimlerini de harekete geçirecektir.

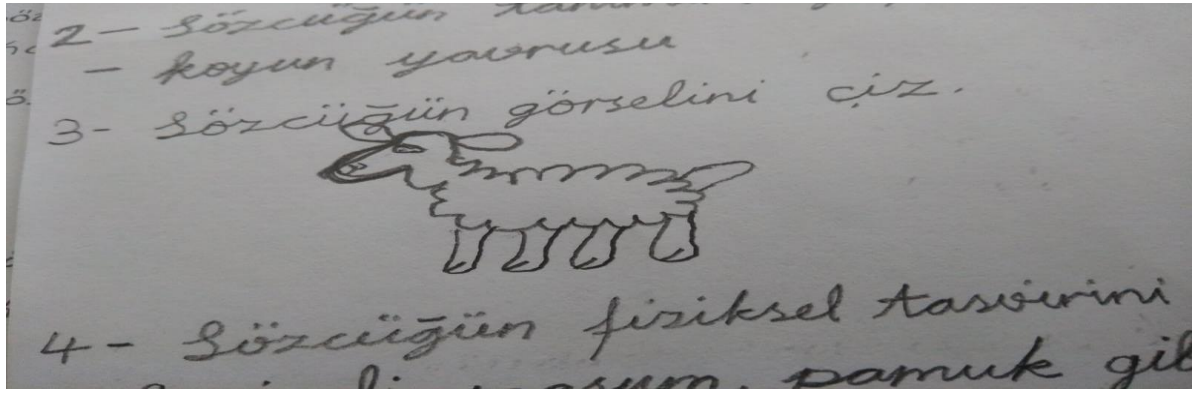
2. Öğrencilerin sözcüğün tanımını yazma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Katılımcılardan Ö1: *Koyun ve keçiyle aynı familyada yer alan bir memeli hayvandır*, Ö2: *Yeşil otlarla beslenen, beyaz renkli, orta boylu koyun yavrusu*, Ö5: *Koyunun bir yaşına kadar olan yavrusuna kuzu denir, demiştir*. Diğer katılımcıların tamamı kuzunun tanımına *koyun yavrusu* demiştir. Kuzu sözcüğü bilinen bir canlı olduğu için öğrencilerin benzer bir tanımlama yapmalarında etkili olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı sözcüğün tanımlanmasında herhangi bir sorun yaşanmamıştır.

3. Öğrencilerin bir sözcüğün görselini çizme durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Uygulama sırasında öğrencilerin tamamının kuzu sözcüğüyle ilgili bir görsel çizdikleri görülmüştür (Örnek görseller Ö4, Ö13, Ö19, Ö21, Ö29). Çizim sırasında, çizilen görselin kuzuya benzetilmeme ihtimaline karşı bazı öğrencilerin kuzu görselinin yanına kuzu sözcüğünü yazmışlardır.

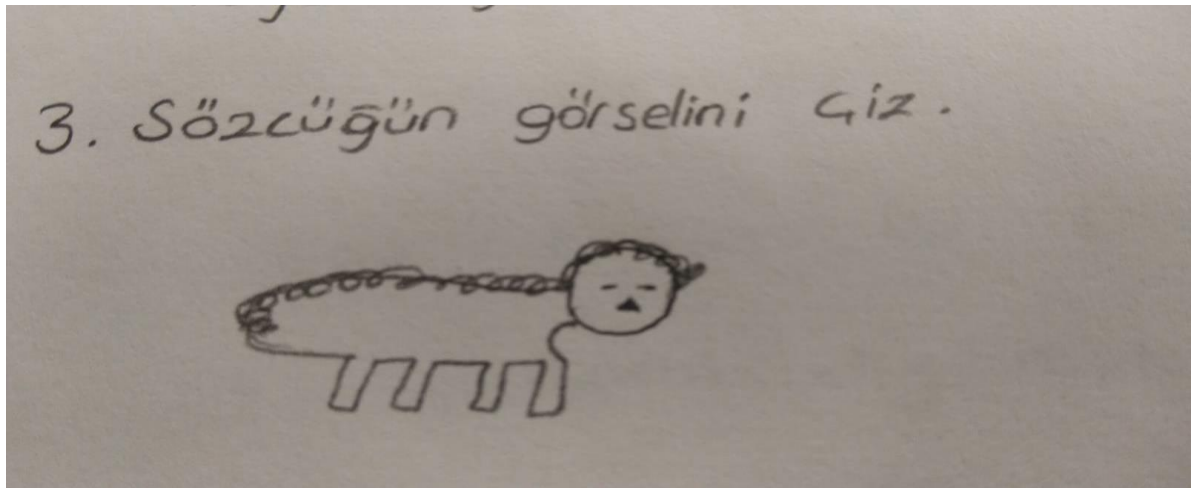
Ö4 Kodlu Öğrencinin Görseli

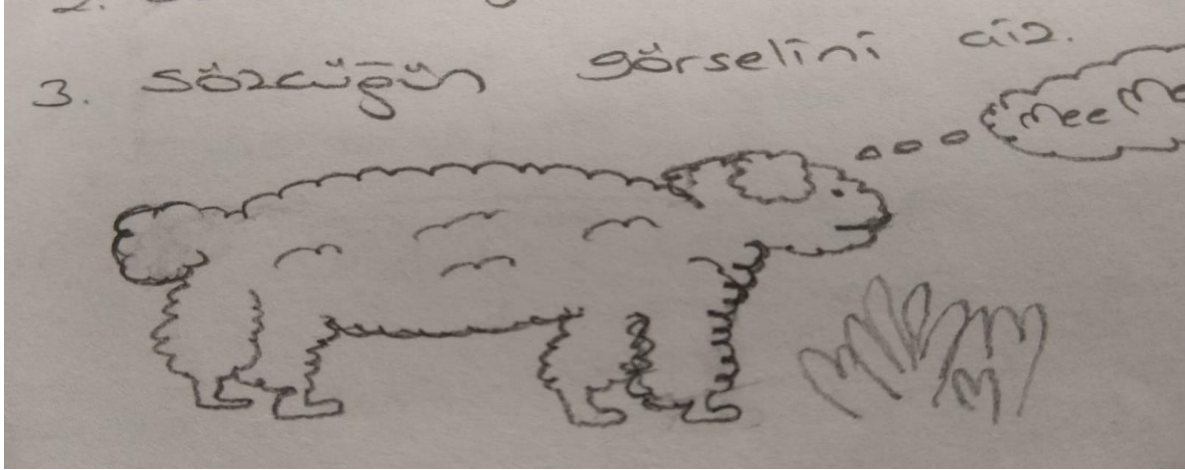
Ö13 Kodlu Öğrencinin Görseli

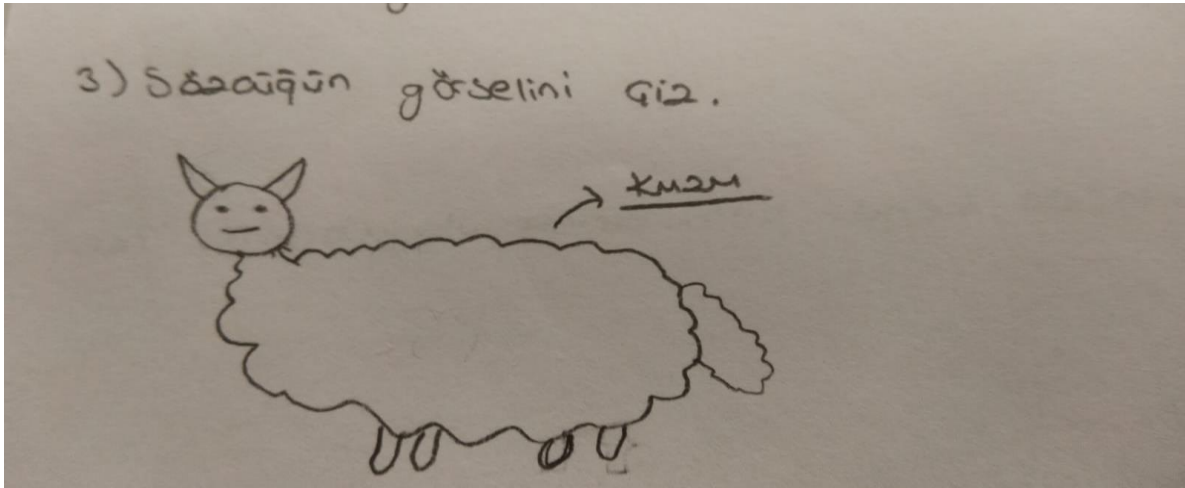
Ö19 Kodlu Öğrencinin Görseli

Ö21 Kodlu Öğrencinin Görseli

Ö29 Kodlu Öğrencinin Görseli

4. Öğrencilerin bir sözcüğü fiziksel olarak tasvir etme durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Uygulamaya katılan öğrencilerin tamamı kuzuyla ilgili tasvir yaptığı görülmüştür. Örneğin Ö4 kuzuyu *sevimli, masum, pamuk gibi tüyleriyle alacalı, biraz ince sesli yumurcak*; Ö13 kuzuyu *normal boyutta ve yumuşak tüylü*; Ö19 kuzuyu *küçük bir yavruya benzeyen genellikle beyaz renkli ve annesinin yanında ayrılmayan tatlı bir hayvan*; Ö21 kuzuyu *yumuşacık, krem rengi tüylü, tatlı mı tatlı, otlarla beslenen, vahşi olmayan hayvan* ve Ö29 ise kuzuyu *minik, sevimli, tombiş bir bebek koyun* olarak tasvir etmiştir. Katılımcıların genel olarak kuzuyu sevimli bir hayvan olarak betimledikleri görülmüştür. Bu aşamada öğrencilerin sıfat kullanma ve varlığı somutlaştırma çabaları ön plana çıkmıştır.

5. Öğrencilerin bir sözcüğün geçtiği bir şarkı/türkü/şiir bulma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Katılımcıların tamamının uygulama sırasında kuzu sözcüğüyle ilgili bir şarkı, türkü ya da şiir buldukları görülmüştür. Örneğin kuzuyla ilgili Ö4, Ö13 ve Ö19 türküden; Ö21 şiirden ve Ö29 bir şarkıdan alıntı yapmıştır. Uygulama sırasında şiir, türkü ya da şarkı bulma oldukça eğlenceli olmuş; öğrencilerin bulduklarını sınıfta arkadaşlarıyla paylaştıkları hatta türkülerini sesli olarak söyledikleri görülmüştür. Bu süreçte yazma çalışmaları eğlenceli bir ortama dönüşmüştür. Öğrencilerin şarkı, türkü ve şiir gibi türleri araştırmaları ve bu türleri öğrenmeleri, onların kendi kültürlerini tanımlarına da yardımcı olacaktır.

6. Öğrencilerin bir şarkı/türkü/şiirden bir dize/mısra/dörtlük alıntı yapma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Katılımcıların tamamının uygulama sırasında kuzu sözcüğüyle ilgili bir şarkı, türkü ya da şiir buldukları görülmüştür.

Örneğin Ö4 kuzuyla ilgili bir türküden alıntı yapmıştır:

Ben bir koyun olsaydım, sen de bir kuzu

Meleye meleye getirek yazı...

Ö13 kuzuyla ilgili bir türküden alıntı yapmıştır:

Şu karşiki dağda kuzular meler,

Kuzu sesi değil de Fadimem ömürler biter...

Ö19 kuzuyla ilgili bir türküden alıntı yapmıştır:

Bahçalarda bir kuzu,

Çangal mangal boynuzu,

Sen koyun ol ben kuzu

Aldatalım şu kızı...

Ö21 kuzuyla ilgili şu şiiri yazmıştır:

Bir kuzu aldım bu yaz,

Tüyleri gayet beyaz,

Gözleri kara kara,

Maskara mı maskara

Bazı pek neşelidir

Görseniz ne delidir,

Ö29 ise kuzuyla ilgili tarkan'ın Kuzu Kuzu şarkısından bir alıntı yapmıştır.

İşte kuzu kuzu geldim

Dilediğince kapandım dizlerine

Bu kez gururumu ateşe verdim

Yaktım da geldim...

Uygulama sırasında öğrencilerin kuzu sözcüğünü bir şiir, şarkı ya da türküyle ilişkilendirmeye çalışmaları, onların kültürün yapı taşlarından biri olan türkülerle daha fazla ilgilenmelerine olanak sağlamıştır. Bu durum öğrenci yazılarının içeriklerinin zenginleştirmelerinin yanında sözlü kültürün ürünlerinin de yazma çalışmalarında kullanılabileceğini fark ettirmiştir.

7. Öğrencilerin bir şarkı/türkü/şiirin onlarda uyandırdığı duyguları yazma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Dinlenen türkü/şarkı ya da okunan şiirin öğrencilerde farklı duygular uyandırdığı görülmüştür. Örneğin Ö4 dinlenen türkü/şarkı ya da okunan şiirin *koyun ağlında analarını bekleyen kuzuların yaşadığı sabırsızlığı*; Ö13 *bu türkü bende beklenen kişinin artık gelmesi gerektiği duygusunu uyandı*; Ö19 *bir aşığın bir arkadaşına beğendiği kızı kendine almak için koyun ve kuzu kılığına girmek istediğini anlatması*; Ö21 *uçsuz bucaksız ovalarda huzurlu ve sakin bir kuzu ve Ö29 ise sevgilisinden ayrılan birinin o kişiyi tekrar kazanabilmek için her şeyini feda etmesini uyandırdığını ifade etmişlerdir. Tüm çalışma kâğıtları incelediğinde ortak duygunun özlem olduğu ortaya çıkmıştır. Verilen sözcüğü bir türkü/şarkı ya da şiirle ilişkilendirilmesi, öğrencilerin metinler arası ilişki kurmalarına yardımcı olmuştur.*

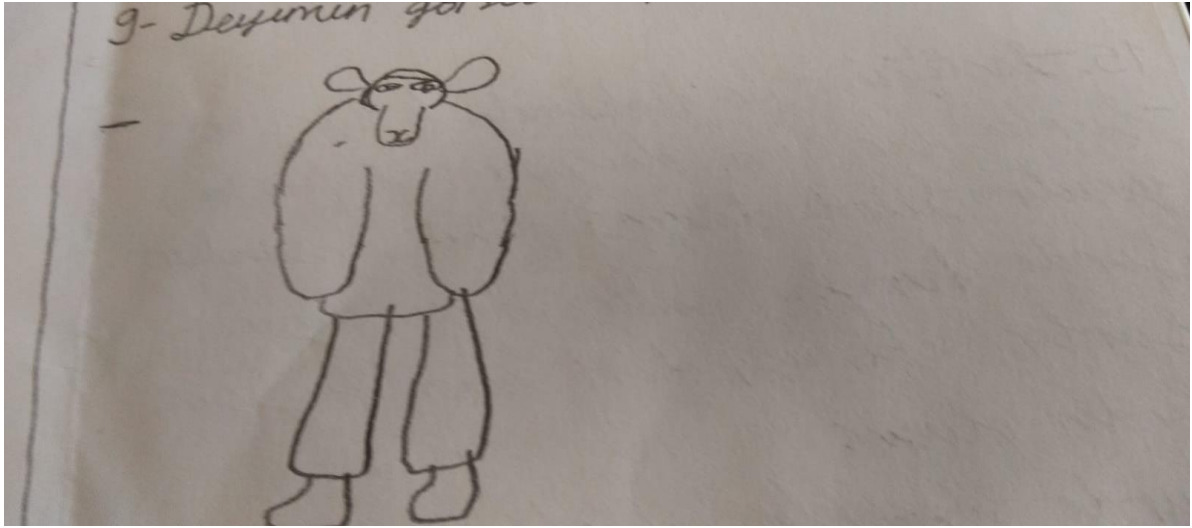
8. Öğrencilerin bir sözcükle ilgili bir deyim bulma ve deyim anlamını yazma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Öğrencilerin verilen sözcükle ilgili bir deyim bulma ve deyim anlamını yazma durumları oldukça başarılı bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamı kuzu sözcüğüyle ilgili bir deyim ve deyim anlamını buldukları belirlenmiştir. Örneğin Ö4 *kuzu postuna bürünmek*; Ö13 *kuzu postuna bürünmek*; Ö19 *kuzu gibi olmak*; Ö21 *süt kuzusu* ve Ö29 ise *kuzu postuna bürünmek* gibi deyimleri yazmışlardır. Ancak çalışma sırasında katılımcıların deyim bulmada zorluk çektiği görülmüştür. Bunun nedeni ise Türkçe ya da edebiyat derslerinde deyim öğretimine yönelik belli bir zamanın ayrılmamasına bağlanabilir.

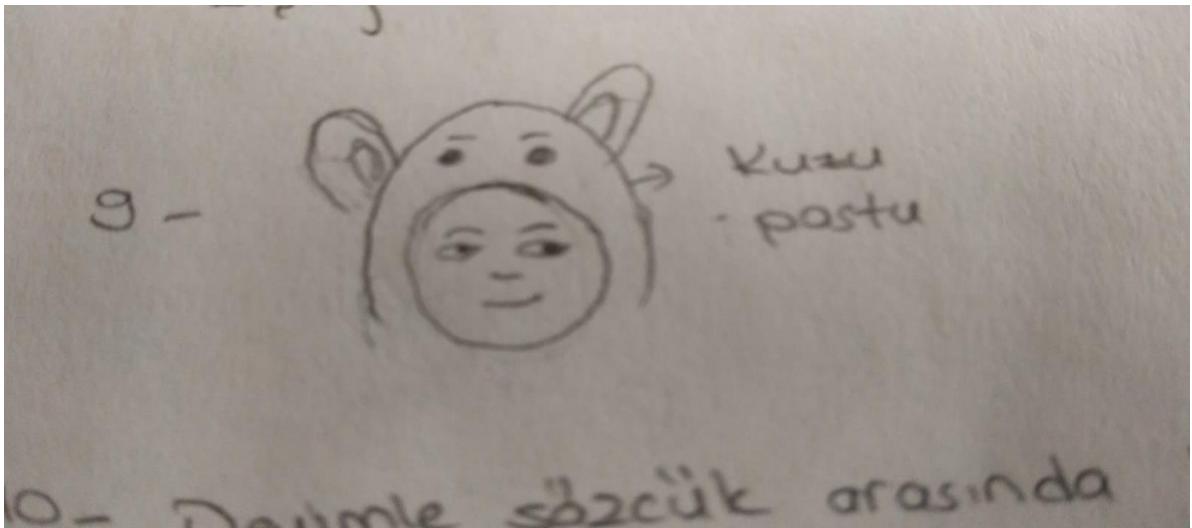
9. Öğrencilerin bir deyimın görselini çizme durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamının deyime ilişkin bir görsel çizdikleri görülmüştür. Görsellerin, dolaylı da olsa deyimi yansıttığı ve öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğu; bu uygulamanın öğrencilerin yaratıcılıklarını da ortaya koyduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenciler, deyimın akılda kalmasında görsel çiziminin etkili olduğunu ifade etmişler. Öğrenci görsel çalışmalarından örnekler:

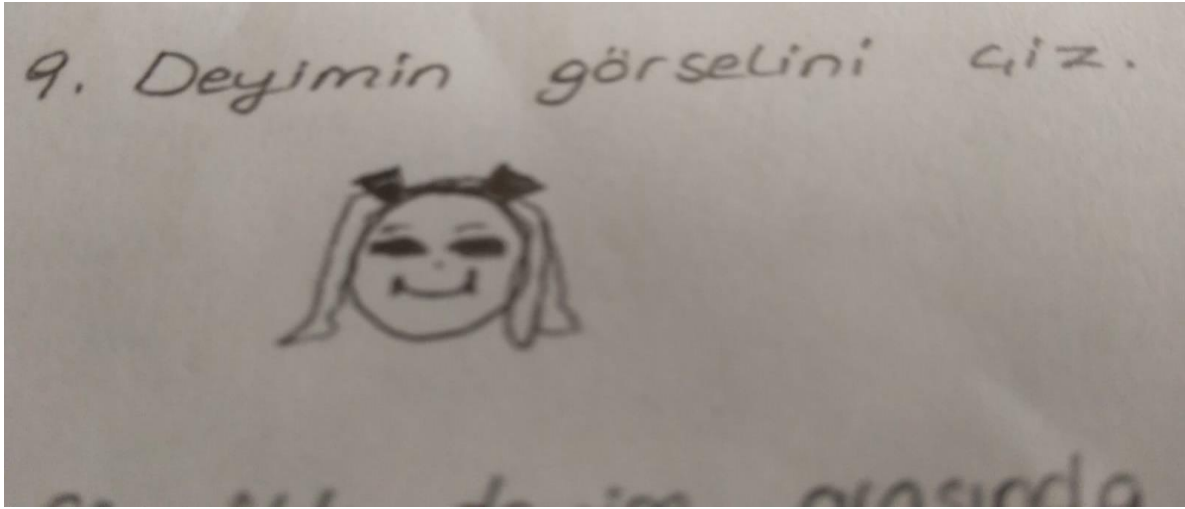
Ö4 Deyim Görseli (*kuzu postuna bürünmek*)

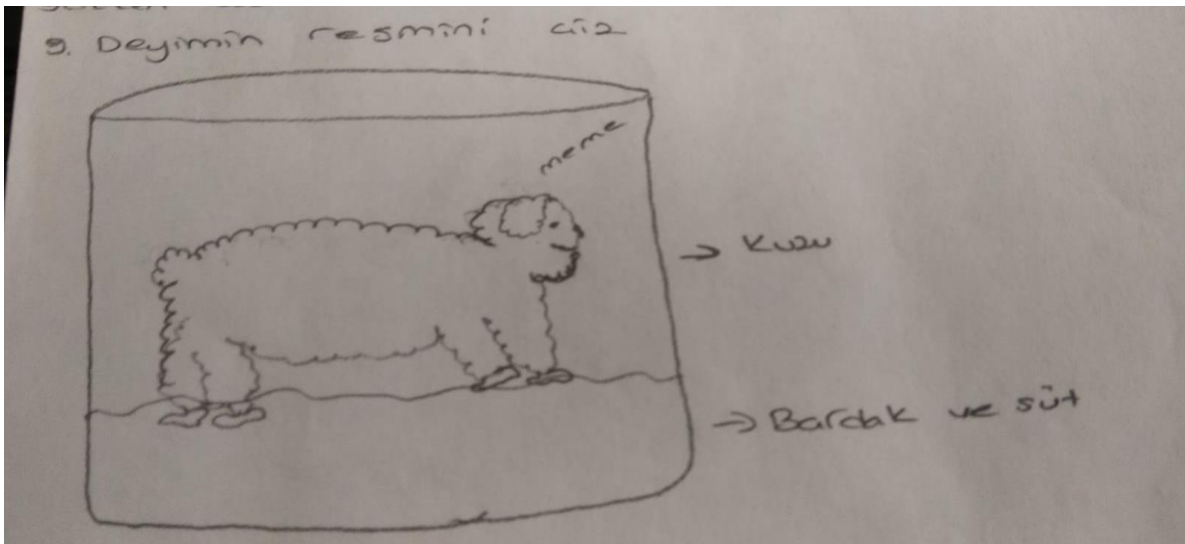
Ö13 Deyim Görseli (*kuzu postuna bürünmek*)

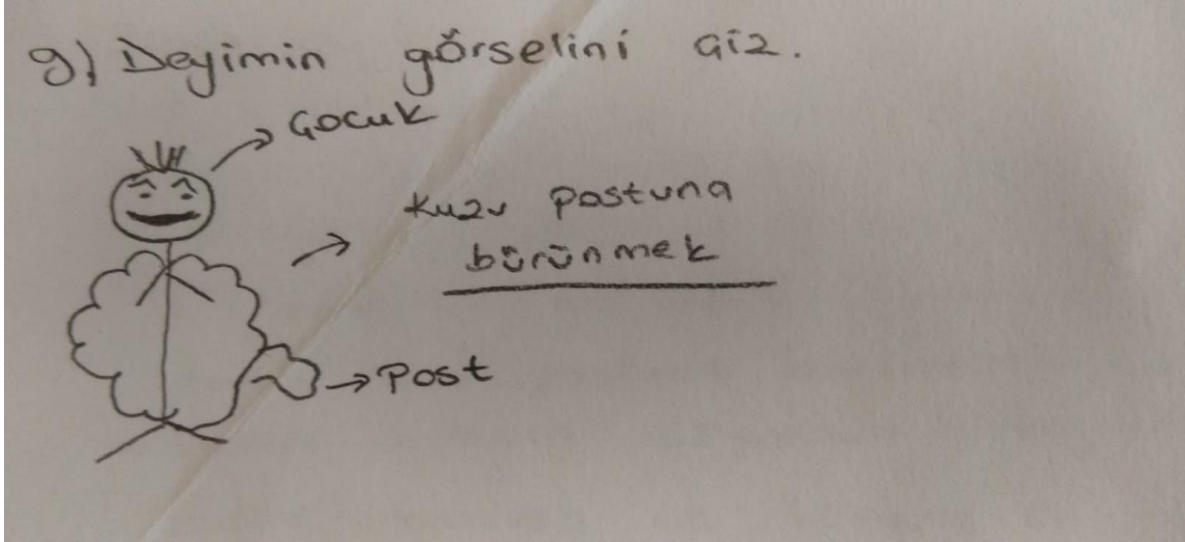
Ö19 Deyim Görseli (*kuzu gibi olmak*)

Ö21 Deyim Görseli (*Süt kuzusu*)

Ö29 Deyim Görseli (*kuzu postuna bürünmek*)

10. Öğrencilerin bir deyimle sözcük arasında bağ kurma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Öğrenciler uygulama sırasında verilen sözcük ile buldukları deyim arasında bağ kurmada zorlandıkları görülmüştür. Ö4 İnsanlar bazı zamanlarda karşısındakini etkilemek için masumane davranabilir; Ö13 Kuzu postuna bürünmüş olman gerçek yüzünü görmeme engel değil; Ö19 Kuzu, bir koyun yavrusu olduğu için annesinden süt alır ve sakinleşip sessizleşir; Ö21 Bir kuzu annesinden ayrılınca savunmasız kalması gibi yetişkin insanlar da annesinden ve ailesinden ayrılınca savunmasız kalabilir ve Ö29 ise Kuzu sevimliliği ve masumluğuyla bilinir. İnsanlar da kendi çıkarlarına ulaşabilmek için masum bir hale bürünür, şeklinde bağ kurmuştur. Bağ kurma sırasında bazı öğrenciler gerçek bazılarıysa mecaz anlamda sözcükle deyim arasında bağ kurdukları görülmüştür. Yazma uygulamalarında bağ kurma ya da ilişkilendirme çalışmaları ilgi çekici hale getirildiğinde öğrencilerin daha kolay yazı yazdıkları belirlenmiştir.

11. Öğrencilerin sözcükle ilgili bir atasözü bulma ve atasözünün anlamını yazma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

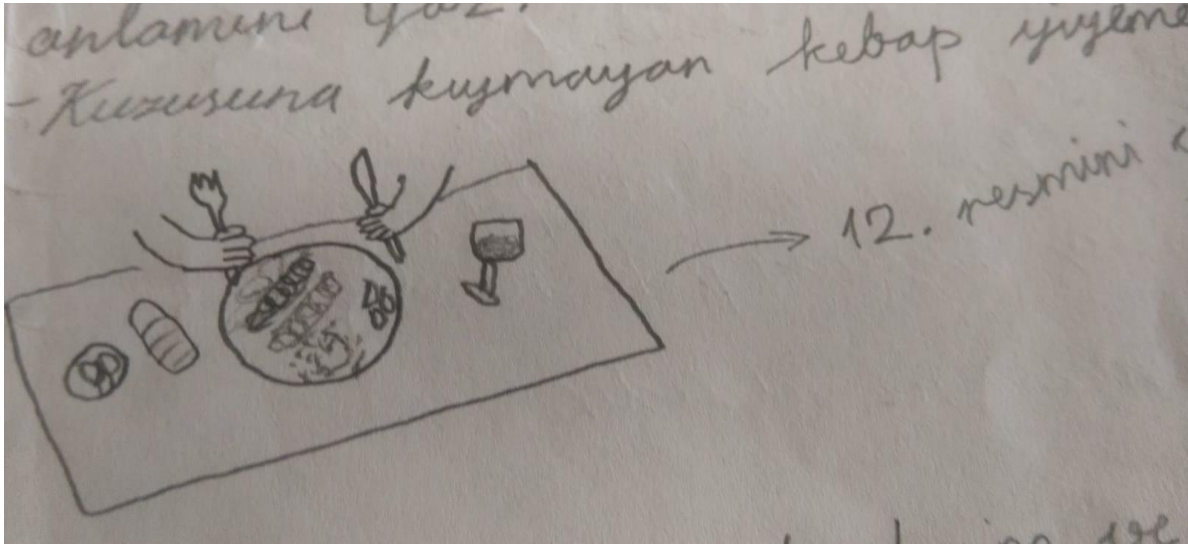
Öğrencilerin sözcükle ilgili bir atasözü bulma ve atasözünün anlamını yazma durumları deyime göre daha düşük düzeyde kalmıştır. Örneğin Ö4 Kuzusuna kıymayan kebab yiyemez; Ö13 Sürüden ayrılanı kurt kapar; Ö19 Sürüden ayrılanı kurt kapar; Ö21 Koyunun melediğini kuzu melemez ve Ö29 ise Çobana verme kızı ya koyun götürür kuzu gibi sözleri yazmışlardır. Ö4 ve Ö21 kodlu öğrenciler TDK Sözlüğü'nde yer almayan kalıp sözleri kullanmışlardır. Bu nedenle öğrencilerle görüşme yapılmıştır; görüşmede öğrenciler, bu sözleri çevrelerinden duyduklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcıların ise

çalışma sırasında atasözü bulmada zorluk çektikleri gözlenmiştir. Bunun nedeni atasözü ya da deyim öğretimine ilişkin Türkçe ve edebiyat derslerinde bir planın olmamasına bağlanabilir.

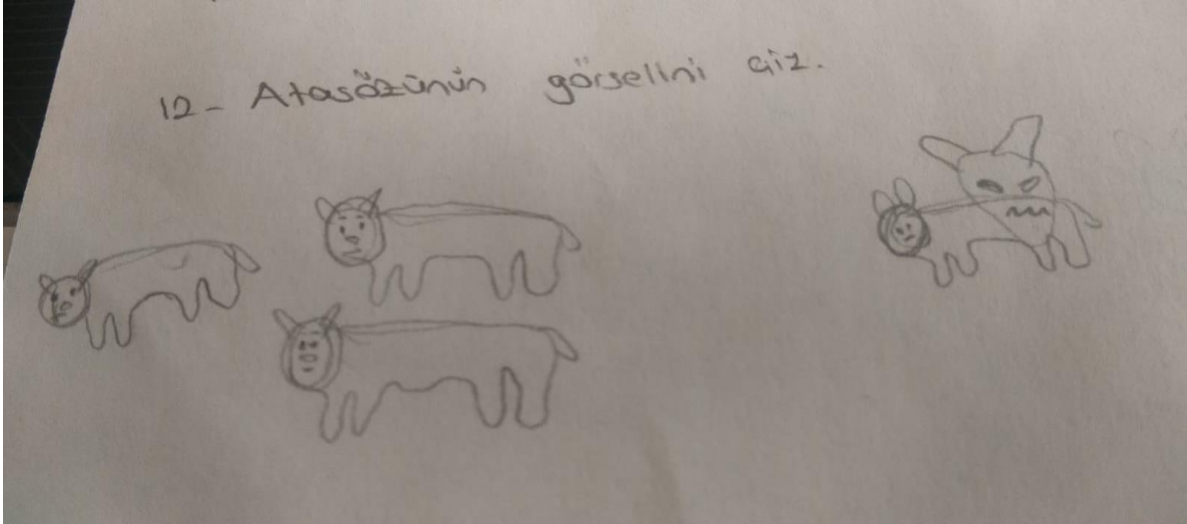
12. Öğrencilerin bir atasözünün görselini çizme durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamının atasözüne ilişkin bir görsel çizdikleri görülmüştür. Görsellerin, son derece eğlenceli oldukları ve öğrencilerin görseli çizmek için çaba harcadıkları görülmüştür. Öğrenciler, çalışma sırasında sık sık neden daha önce yazma çalışmalarında bu tür etkinlikleri yapmadıklarını sormuşlardır. Bu durum, öğrencilerin çalışma sırasında eğlenerek yazı yazdıklarını göstermiştir. Ayrıca öğrenciler, deyimlerde olduğu gibi atasözünün de akılda kalmasında görsel çiziminin etkili olduğunu ifade etmişler. Atasözü görsel çalışmalarından örnekler:

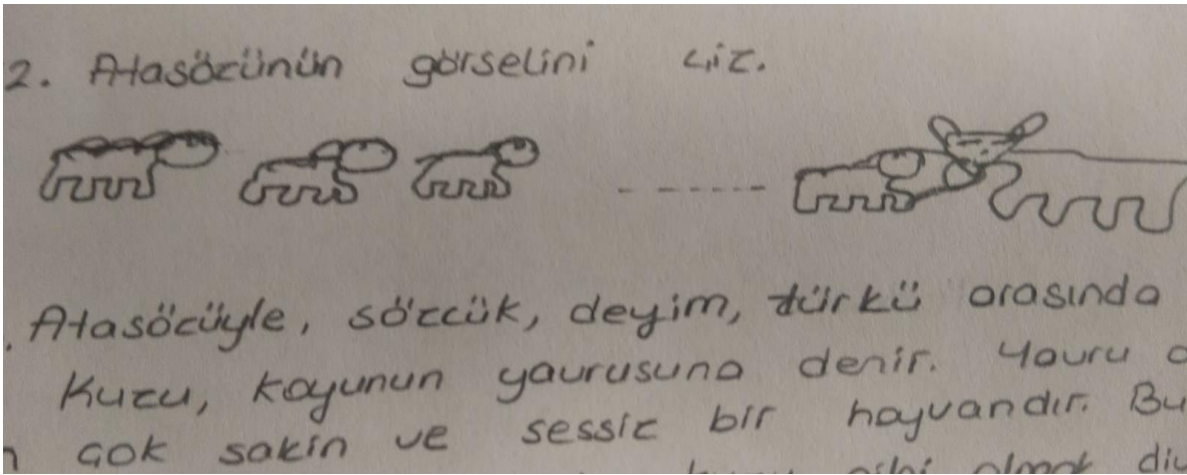
Ö4 Atasözü Görseli (*Kuzusuna kıymayan kebab yiyemez*)

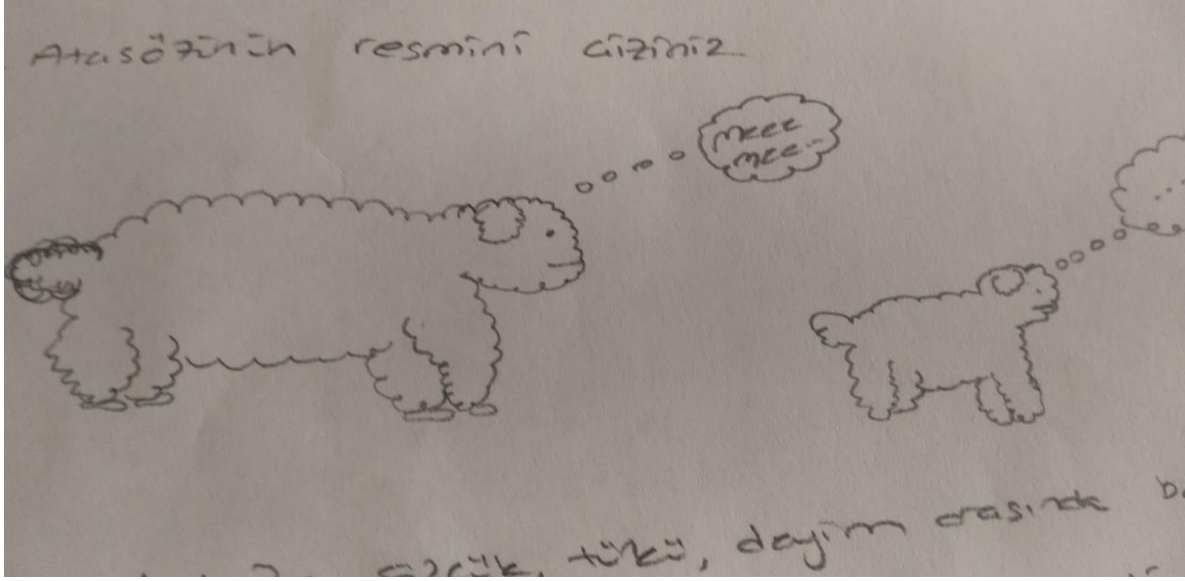
Ö13 Atasözü Görseli (*Sürüden ayrılanı kurt kapar*)

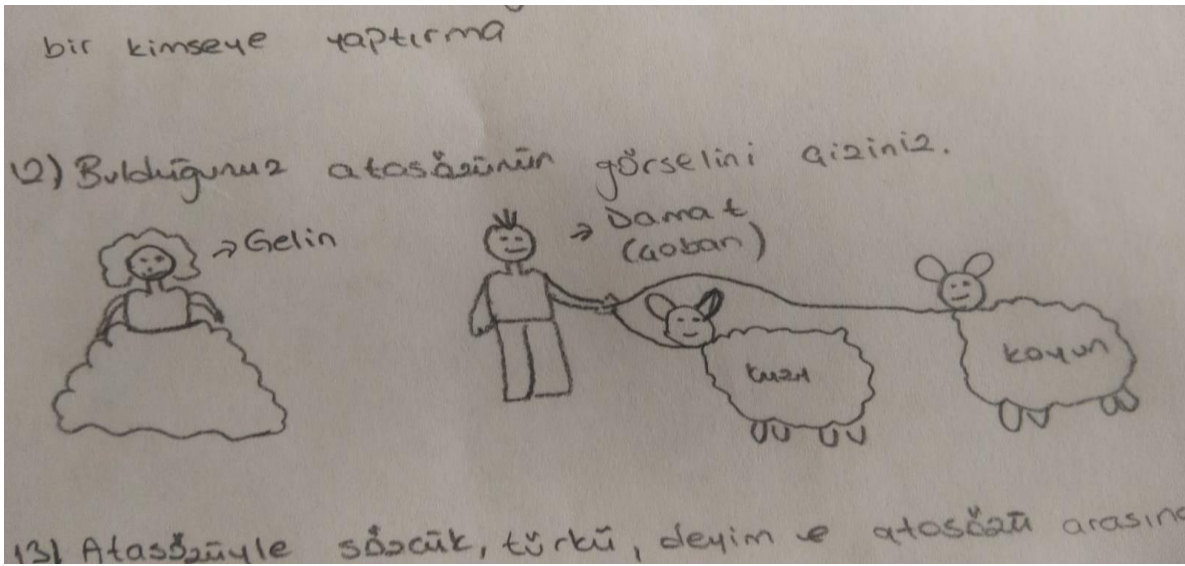
Ö19 Atasözü Görseli (Sürüden ayrılanı kurt kapar)

Ö21 Atasözü Görseli (Koyunun melediğini kuzu melemez)

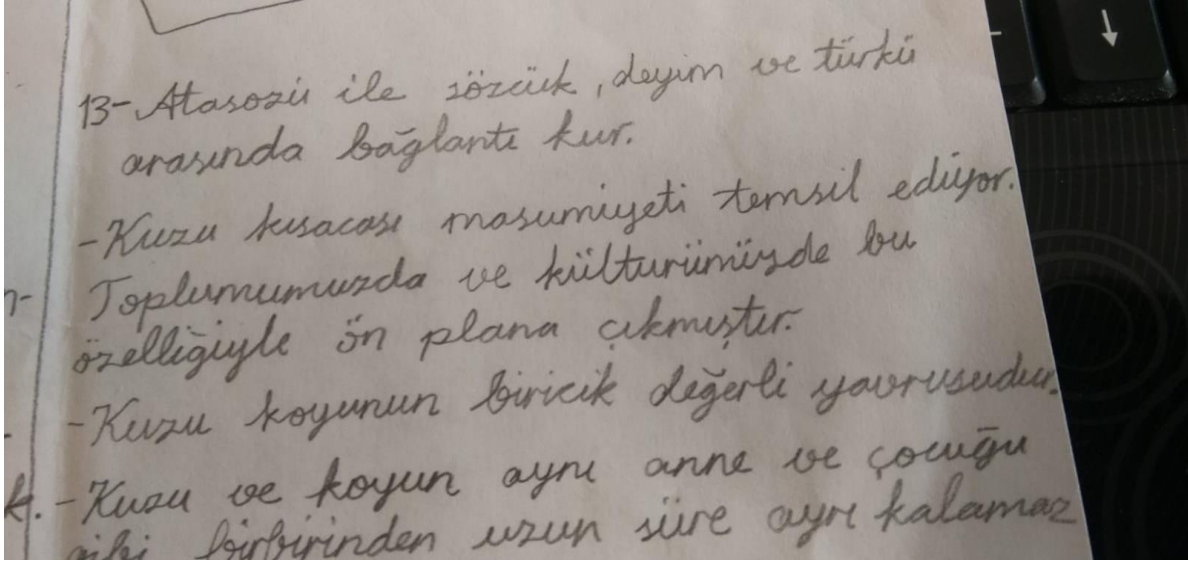
Ö29 Atasözü Görseli (Çobana verme kızı ya koyun götürür kuzu)

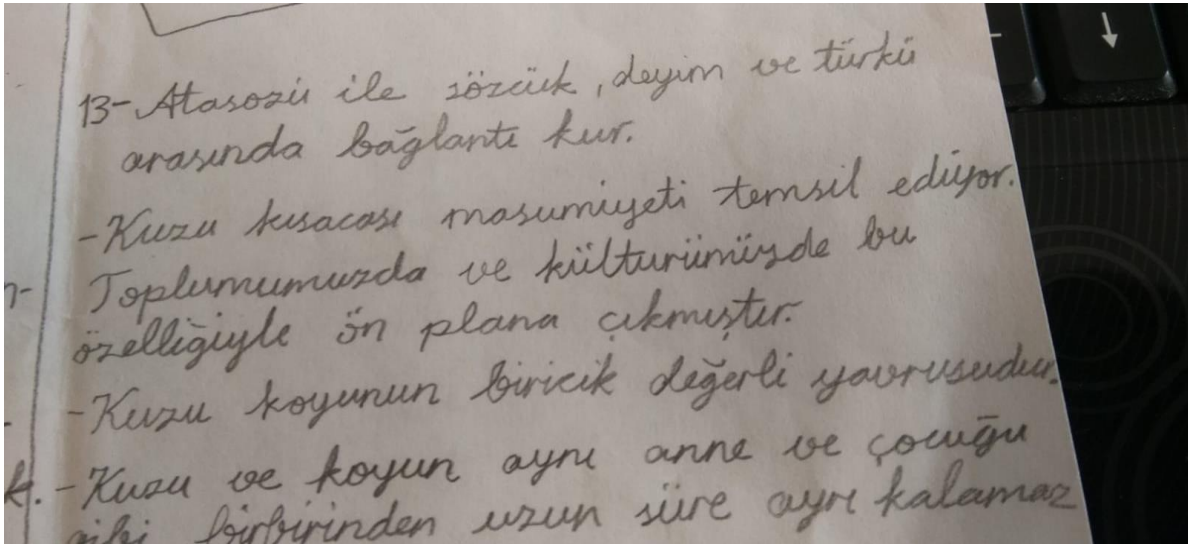
13. Öğrencilerin bir atasözüyle sözcük, şarkı/türkü/şiir ve deyim arasında bağ kurma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Öğrencilerin bu aşamada daha önceki yazma çalışmalarına nazaran atasözü, şarkı, türkü, şiir ve deyim arasında daha kolay bağ kurdukları görülmüştür. Öğrenciler, süreç boyunca sürekli yazma çalışmalarlarıyla iç içe oldukları için, daha önce yaşadıkları zorlukları bu uygulamada yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler verilenler arasında mantıklı ve tutarlı bağ kurarak oldukça anlamlı metinler oluşturmuşlardır. Öğrencilerin çalışma kâğıtlarından örnekler:

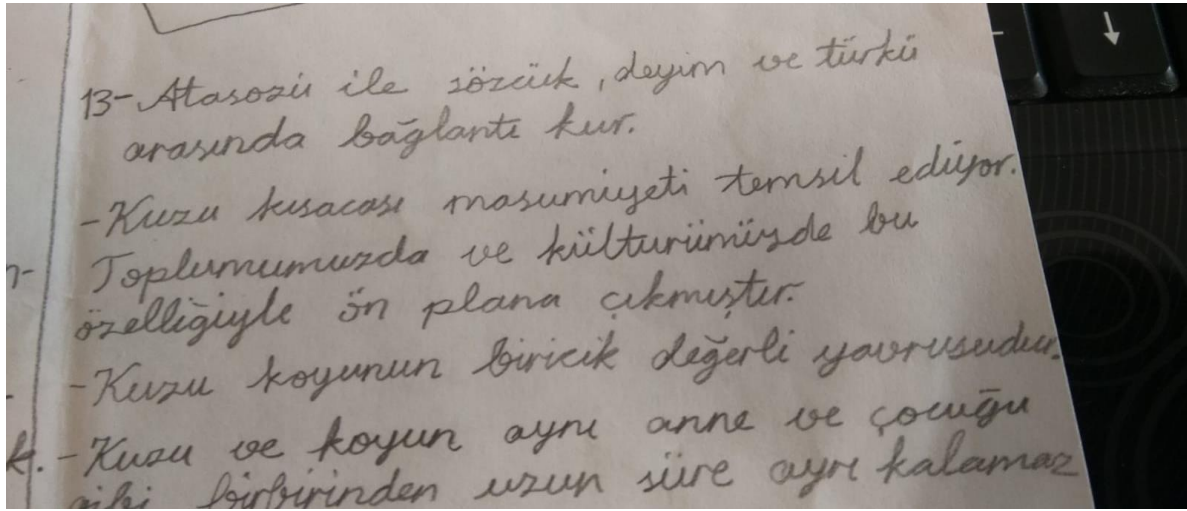
Ö4 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

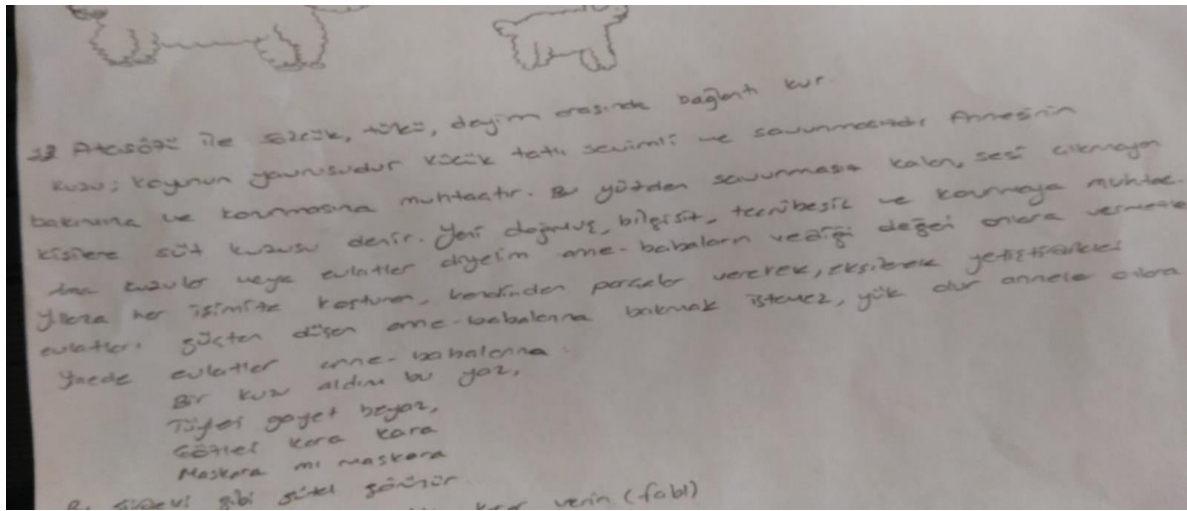
Ö13 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

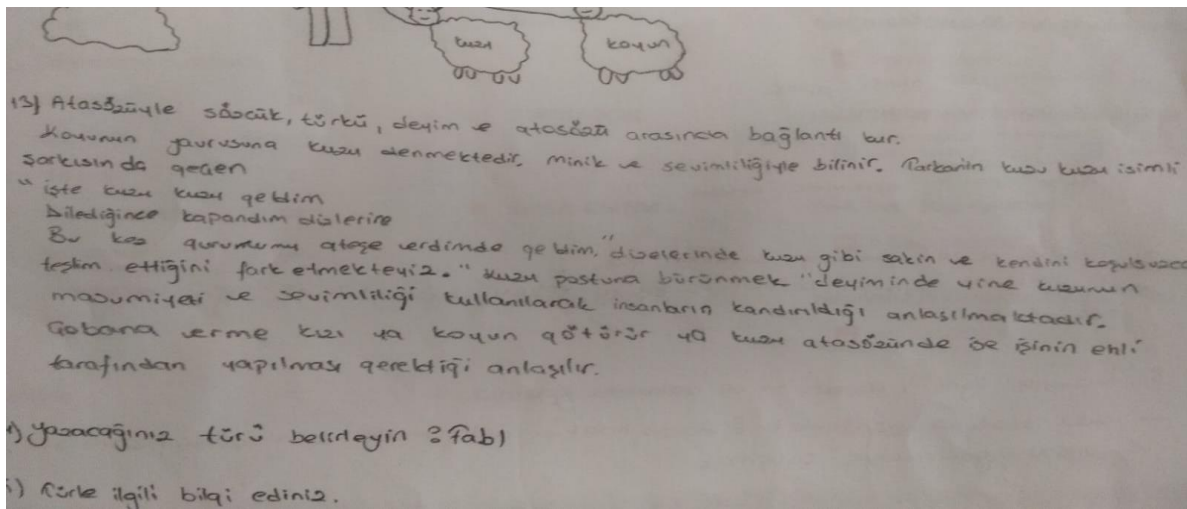
Ö19 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

Ö21 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

Ö29 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

14. Öğrencilerin bir türü seçme durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Öğrencilere uygulamanın sonlarına doğru yapılan yazma çalışmaları ışığında hangi türde yazı yazmak istedikleri sorulmuş ve daha sonra bu türle ilgili öğrencilere yazı yazdırılmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi öğrencilerin daha çok şiir türünü tercih ettikleri görülmüştür. Bu türün tercih edilmesinin nedeni öğrencilere sorulduğunda, öğrenciler bu türü kısa bir sürede yazdıkları için seçtiklerini belirtmişlerdir. Şiir türünden sonra fabl ve öykü türünün daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Öğrencilere bu türü seçmelerinin nedeni sorulduğunda ise öğrenciler, kuzunun masal ve öykü türünde daha kolay anlatılacağı ifade etmiştir.

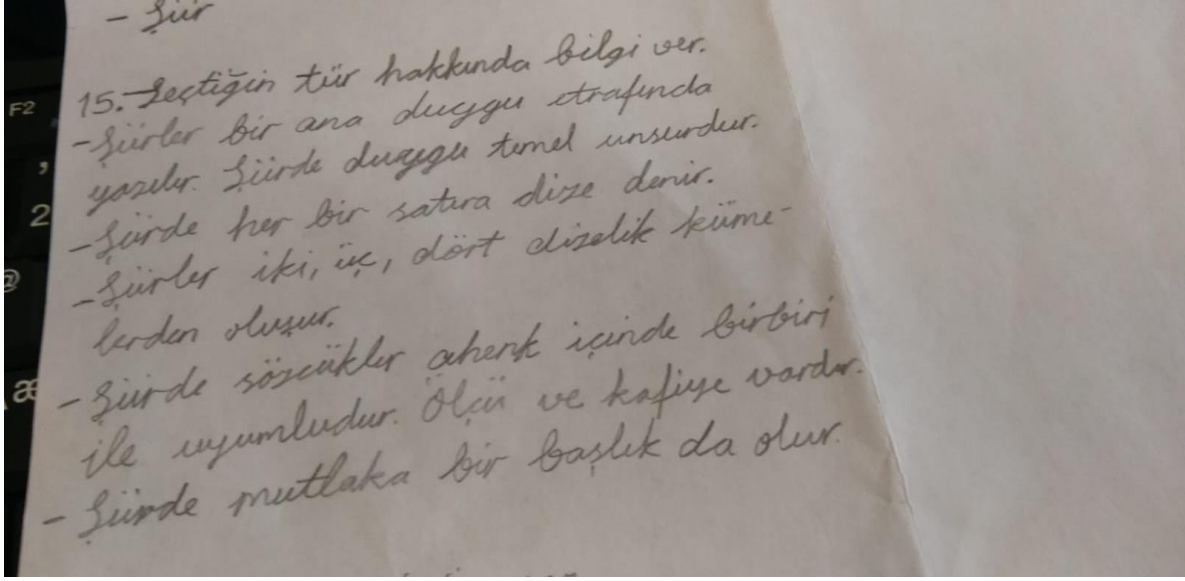
Tablo 1. Öğrencilerin tür seçimleri

Öğrenci Kodu	Seçtiği Tür	Toplam
Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö27, Ö28, Ö31, Ö32, Ö35	Şiir	20
Ö5, Ö17, Ö20, Ö21, Ö25, Ö29	Fabl	6
Ö7, Ö11, Ö34	Öykü	3
Ö10, Ö12, Ö24, Ö26, Ö33	Masal	5
Ö30	Anı	1

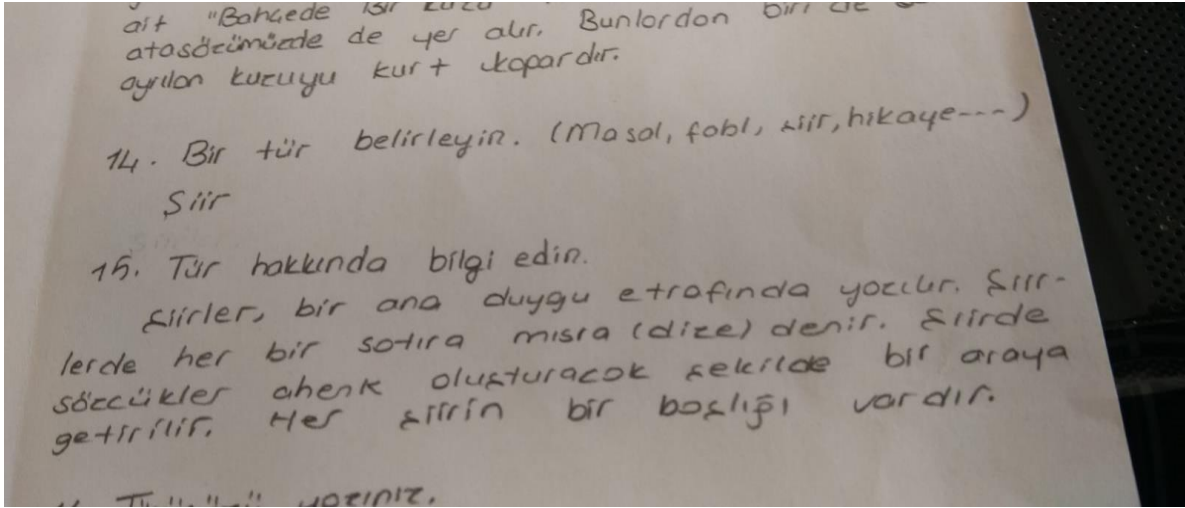
15. Öğrencilerin seçtikleri türle ilgili bilgi toplama durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Çalışmaya katılan öğrencilerin tümü seçtikleri türle ilgili teorik bilgileri çalışma kâğıtlarına yazdıkları görülmüştür. Öğrenciler, türle ilgili bilgi toplarken aynı zamanda türün taslağını ve yazının kurgusunu oluşturmada planlama yaptıkları da görülmüştür. Bu süreçte bazı öğrenciler kaynak kitaplardan bazıları da internette yararlanarak bilgi toplamışlardır. Öğrencilerin çalışma kâğıtlarından örnekler:

Ö4 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

Ö19 Kodlu Öğrencinin Çalışma Kâğıdı

16. Öğrencilerin bir türü (öykü/şiir/fabl/masal/destanı...) yazma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Uygulamaya katılan tüm öğrencilerin çalışmanın sonunda bir tür yazdıkları görülmüştür. Öğrencilerden yirmisi şiir, altısı fabl, beşi masal, üçü öykü ve biri de anı yazmıştır. Uygulama sırasında öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin verilen konunun, türü belirlemede etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum yazdırılacak konuların öğrencilerin seviyesine uygun olması halinde, yazma çalışmalarının daha etkili olacağına işaret etmektedir.

17. Öğrencilerin yazdıkları yazıyı paylaşma durumları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgu ve yorumlar

Uygulamanın sonunda yazma çalışmaları tamamlandığında yaklaşık yirmi üç öğrenci yazdığı türü diğer arkadaşlarıyla hemen paylaşmak istemiştir. Bu öğrencilerin çoğu öğrencilik yaşamları boyunca ilk kez yazdığı yazıyı beğendiğini ve bu nedenle paylaşmak için sabırsızlandığını ifade etmiştir. Paylaşmak istemeyen öğrenciler ise yazdıklarının komik, basit ya da yanlış olabileceği düşüncesiyle yazılarını paylaşmaktan utandıklarını belirtmişlerdir. Oysa çekinen öğrencilerin yazıları incelendiğinde, bu öğrencilerin diğer öğrenciler kadar başarılı oldukları görülmüştür. Yazdırılan yazıların sınıf ortamında paylaşılırken başta gönüllü öğrencilere öncelik verilebilir, ancak özgüveni düşük olan öğrencilerin de cesaretlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada özellikle daha önce yazdıklarını hiç kimseye paylaşmayan öğrencilere öncelik verilmiştir. Bu öğrencilerin başarılı yazılar yazdığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Yazı yazma becerisiyle ilgili yapılan çalışmalar göstermiştir ki yazı yazma işi, zor ve çaba gerektiren bir beceridir (Yıldız, 2016; Müldür ve Çevik, 2017; Ulu, 2019). Ancak bu zorluğu aşmak için eğlenceli süreçlerle yazma becerisinin yapılabilir bir duruma getirilmesi gerekmektedir. Yapılan bu uygulamada öğrencilerin yazılacak konu hakkında bilgilendirilmesi, uygulamanın sürece yayılarak eğlenceli hale getirilmesi ve yazılacak olan konunun öğrencilere bırakılması, onları oldukça motive etmiştir. Uygulamanın ilk aşamasında öğrencilere araştırmacı tarafından bir sözcüğün verilmesi (kuzu), öğrencilerin yazı yazmaya olan ön yargılarını kırmada başarılı olmuştur. Yazı yazma sırasında yazılacak konunun ya da kavram/sözcüğün bilinmesi öğrencileri yazmaya motive etmede önemli aşamalarında biri olduğu görülmüştür. Ancak öğrencilere sözcük verme işlemi eğitim-öğretimin ilerleyen aşamalarında bırakılması, öğrencinin sözcüğü kendisinin seçmesi sağlanmalıdır. Çünkü hazır alıyan öğrenciler, her öğrenim seviyesinde aynı beklenti içine girebilirler. Bunun yanında öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri ve sözcük dağarcıklarının gelişebilmesi için de sözcük bulmaları teşvik edilmesi gerekmektedir.

Öğrencilerin anlamını bilemediği bir sözcüğün tanımını yazma oldukça önemli bir beceridir (Göçer, 2010). Yapılan uygulamada verilen sözcüğün öğrenciler tarafından genelde sözlüğe bakmadan tanımladıkları görülmüştür. Bu durum öğrencilerin sözcük dağarcıklarının zenginliğiyle ilişkilendirilebilir. Öğrencilerin bir sözcüğü kendi cümleleriyle tanımlamaları oldukça önemli bir nokta olarak değerlendirilmektedir. Öğrencinin bir sözcüğe ilişkin kendi tanımını yapması, aynı zamanda o sözcüğün derinlik, genişlik ve ağırlık alanlarına hâkim olmaları anlamına gelmektedir. Tanım aşamasından sonra öğrencilerin kuzuya ilişkin görselleri çizme sırasında çok eğlendikleri, her ne kadar bazı öğrenciler resim yapma konusunda kendilerini yetenekli görmeseler de yine de görsellerini büyük bir dikkatle yapmaya çalışmaları son derece önemlidir. Bu uygulama aynı

zamanda yazmanın sadece yazı yazmak olmadığı ve farklı yollarla da düşüncelerin dile getirilebileceğini ortaya koymuştur. Öğrencilere duygu ve düşüncelerini farklı yollarla dile getirmelerine izin verilmesi, onların yaratıcı düşüncelerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda görsel çizme ya da resim yapma, yazma çalışmalarının tek düzelikten kurtarılmasına yardımcı olduğu da ortaya çıkmıştır. Yazma çalışmalarında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini somutlaştırma konusunda sorun yaşadıkları bilinmektedir. Bu çalışmada verilen sözcüğün (kuzu) görselinin yazma sırasında öğrencilerin önlerinde olması, onların tasvir etme becerilerine katkı sağlamıştır. Yazma çalışmalarında görselin yanında müzik, koku gibi araçların da kullanılması yazma isteğini artırdığı görülmektedir. Bu durum yapılan çalışmalarca da desteklenmektedir (Topçuoğlu Ünal ve Sever, 2012; Demir, 2012).

Yazma çalışmalarında farklı etkinliklerin kullanılması, öğrencilerin yazma isteklerini arttırmada etkili olduğu görülmüştür (Kıbrıs, 2008; Susar Kırmızı, 2015). Bu uygulamanın öğrencilerin konuya olan ilgilerini arttırdığı ve daha önce deneyimleyemedikleri bir etkinliği deneyimleyerek yazma çalışmalarında daha istekli olduklarını göstermiştir. Öğrencilerin sözcük dağarcıklarını artırmanın yollarından biri öğrencilere şiir ya da türkü/şarkı ezberletmek olduğu bilinmektedir. Yazma çalışmalarının çeşitlendirilmesi ve farklı unsurların eğitim-öğretim ortamlarında kullanılması, çok uyaranlı ortamlarla yazma becerisinin başarıya ulaşmasına büyük bir katkı sağlamıştır. Yazma çalışmalarında öğrencilerin duygularını harekete geçirmede türkü, şiir ve şarkı gibi türlerin etkili olduğu, bununla birlikte yazı içeriğini zenginleştirdiği ve bu etkinliklerin yazma sürecini daha eğlenceli hale getirdiği görülmüştür. Yazma sırasında atasözü ve deyim kullanmak oldukça önemli bir becerisidir. Ancak Türkçe derslerinde öğrencilere atasözü ve deyim öğretmek için herhangi bir ders saati ayrılmamaktadır. Atasözü ve deyimler genelde sözcük öğretimi sırasında öğretilmeye çalışılmaktadır. Hem ayrılan süre hem de uygulamalar yetersiz olduğu için bu konuda başarılı olduğumuz söylenemez. Bu uygulama sırasında öğrencilerin eğlenerek deyim bulmaları ve deyim anlamını yazılarında kullanmaları, uygulamanın atasözü ve deyim öğretimine olumlu katkılar sağladığı görülmüştür. Atasözü ve deyimler bilindiği gibi soyut söz varlıklarıdır. Bu nedenle atasözü ve deyimlerin hem öğretilmesi hem de öğretildikten sonra tekrar hatırlanmasında bazı sorunlar yaşanmaktadır. Ancak bu uygulama sırasında öğrenciler atasözü ve deyim anlamını öğrendikten sonra, atasözü ve deyimle ilgili bir görsel yapıları/çizimleri öğrencileri oldukça etkilemiştir. Bu bağlamda yazma çalışmalarında öğrencilere atasözü ve deyimlerin görsellerinin sunulması hem yazma çalışmalarını eğlenceli bir duruma getirilmesi hem yaratıcılıklarını geliştirilmesi hem de atasözü ve deyimlerin kalıcı bir şekilde öğrenilmesine katkı sağlamıştır. Bu nedenle yazma çalışmalarında bir sözcük, konu, olay ya da kalıp sözü başka bir sözcük, konu ya da olayla ilişkilendirmek, öğrencilerin hem yaratıcılıklarını hem de pasif sözcük dağarcıklarını aktif hale

getirilmesine ortam hazırlamaktadır. Bunun için öğrencilere, temel öğrenimden yüksek öğrenim seviyesine doğru ilişkilendirme ve bağ kurma çalışmaları aşamalı bir şekilde yaptırılmalıdır. Dolayısıyla yazma çalışmaları, tek seferde yaptırılıp sonlandırılmamalıdır. Uygulamalarda yazı yazma çalışması sürece yayıldıkça öğrencilerin yazı yazmaya motive olmaları da o oranda arttığı görülmüştür. Dolayısıyla yazma çalışmalarında, konuyla ilgili ipuçlarının verilmesi ve öğrencilerin doğru bir şekilde yönlendirilmesi halinde öğrencilerin yazma alışkanlığını kazanmalarını hızlandıracağı düşünülmektedir.

Yazma çalışmalarında genelde eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilere ya serbest yazma ya da doğrudan öykü yazdırılmaktadır (Ünsal, 2008; Temizkan, 2010). Ancak öğrenim düzeyleri değiştikçe öğrencilerin tür eğilimleri de değişmektedir. Bu nedenle öğrenim seviyelerine göre tür öğretiminin yapılması gerekmektedir. Uygulama sırasında öğrencilerin şiir türüne olan ilgisi diğer türlere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu türün tercih edilmesinin nedeni, kısa olmasının yanında aynı zamanda öğrencileri yaratıcı düşünme ve yazmaya sevk etmesinden de kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak yazma çalışmalarında öğrencilerin yazı yazmaya isteklendirilmesi son derece önemlidir. Bunun için öğrencilerin öncelikle iyi yazı örnekleriyle tanışmaları sağlanmalıdır. Öğrencilere yazdırılan yazılar değerlendirilirken çok dikkatli davranılmalıdır. Öğrencilerin yaptıkları hatalar alay konusu edilmemeli; öğrencilere, bunların doğal olduğu ve zamanla düzeleceği belirtilmelidir. Yazı yazma becerisini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanan **SÖZTÜR Tekniği** hem yazma öncesi hem yazma sırası hem de yazma sonrasında öğrencilerin ilgisini canlı tutma konusunda başarılı olduğu görülmüştür. Bu teknikle, öğrencileri doğrudan yazı yazmaya itmek yerine, yazma çalışmalarını sürece yayarak, sözcüğü farklı konularla ilişkilendirerek, öğrencilerin örtük bir şekilde kültürlenmelerini sağlayarak yazma çalışmalarının daha eğlenceli bir hale getirilmesi sağlanmıştır. Yazma becerisinin sürece yayılarak kazandırılmasının ve yazma kaygısı yaşayan öğrencilerin de yazma konusunda istekli olmaları, bu tekniğin önemli çıktılarından biri olmuştur. Her sınıf seviyesinde uygulanabilecek olan **SÖZTÜR Tekniği**, belirtilen aşamalara uygun bir şekilde uygulanması ve takip edilmesi, yazma çalışmalarının başarıya ulaşılmasında etkili olacağı ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

1. Farklı seviyelerdeki öğrencilerle bu tür çalışmalar yapılabilir.
2. Tekniğe yeni aşamalar eklenerek teknik zenginleştirilebilir.

Kaynakça

- Akkuş, Z. ve Aslan, H. (2013). Sosyal bilgiler dersinde oyunlarla kavram öğretimi, *International Journal Social Science Research*, 2(2), 61-77.
- Ataman, M. (2006). Yaratıcı drama sürecinde yaratıcı yazma, *Yaratıcı Orama Dergisi*, 1(1), 75-87.
- Ariana, S. M. (2010). Some thoughts on writing skills, *Economic Science*, 134-140.
- Baş, B. (2003). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metin türleri üzerine bir inceleme, *TÜBAR-XII*, 260-265.
- Başar, T. ve Yavaşlı, M. (2020). Yazarlık ve yazma becerileri dersi öğretim programı'na yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 270-291.
- Batur, Z. (2016). The contribution of music to the fluent writing skills: mayaz technique, *Educatioan*, 137(1), 82-92.
- Batur, Z. ve Yusufoglu, S. (2016). Dördüncü sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin incelenmesi: şiir temelli yazma, 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, 13-15 Ekim 2016, Elazığ.
- Batur, Z. ve Öztürk, E. (2019). Hikâye kartlarının ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin hikâye yazma becerilerine etkisi, *Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu*, 25-27 Haziran 2019, Nevşehir.
- Baturay, M. H., Yıldırım, İ. S. ve Daloglu, A. (2007). Web-tabanlı İngilizce kelime öğretimi ve tekrar modeli, *Politeknik Dergisi*, 10(3), 241-245.
- Beldağ, A. ve Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: nitel bir çalışma, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 953-931.
- Çaycı, B., Demir, M. K., Başaran, M. ve Demir, M. (2007). Sosyal bilgiler dersinde işbirliğine dayalı öğrenme ile kavram öğretimi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 619-630.
- Çelik, B. (2019) Developing writing skills through reading, *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 6 (1), 206-214.
- Çifci, M. (1991). Bir grup yükseköğretim öğrencisi üzerinde kelime serveti araştırması, *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demir, C. (2006). Türkçe / edebiyat eğitimi ve kişisel kelime serveti, *Milli Eğitim Dergisi*, 34(169), 207-225.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 343-357.
- Demirel, A. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının gözüyle yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen etmenler ve çözüm önerileri, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(2), 813-829.
- Doğan, Y. (2003). Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma becerileri, *TÜBAR-XIII*, 181-201.
- Duran, E. ve Bitir, T. (2018). Bulmaca tekniği ile kelime öğretimi, *Journal of Anatolian Cultural Research*, 2(2), 14-40.

- Göçer, A. (2010). Türkçe eğitiminde öğrencilerin söz varlığını geliştirme etkinlikleri ve sözlük kullanımı, *Turkish Studies*, 5(1), 1007-1036.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde çok uyaranlı bir öğrenme ortamı oluşturmak için seçkin edebî ürünlerden yararlanma, *TÜBAR-XXVII*, 341-369.
- Göçer, A. (2015). Türkçe dersi metin işleme sürecinde bağlam temelli sözcük öğretimi ve etkin sözcük dağarcığı oluşturmadaki işlevi, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 48-63.
- Güneş, F. (2013). Kelimelerin gücü ve zihinsel sözlük, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1-24.
- Hazrat, M. ve Hessamiy, G. (2013). The impact of two types of vocabulary preparation on listening comprehension, vocabulary learning, and vocabulary learning strategy use, *Theory and Practice in Language Studies*, 3(8), 1453-1461.
- Haerazi, H., Irawan, L. A, Suadiyatno, T. ve Hidayatullah, H. (2020). Triggering preservice teachers' writing skills through genre-based instructional model viewed from creativity, *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 9(1), 234-244.
- İnal, S. (2006). İngilizce yazılı anlatım dersinin sorunları üzerine bir inceleme, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 2(2), 180-203.
- Karataş, A. ve Kınalıoğlu, İ. H. (2018). Köy okullarında çalışan sınıf öğretmenlerinin sorunları, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 207-220.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi, *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Kaymakçı, S. (2013). Sosyal bilgiler ders kitaplarında sözlü ve yazılı edebî türlerin kullanım durumu, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 230-255.
- Kellogg, R. T. ve Whiteford, A. P. (2009). Training advanced writing skills: the case for deliberate practice, 250-266.
- Kıbrıs, İ. (2008). Okuma ve yazma çalışmalarında şiir etkinliklerinden nasıl yararlanılabilir? *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 53-66.
- Klausmeier, H. J. (2010). Concept learning and concept teaching, *Educational Psychologist*, 27(3), 267-286.
- Korkmaz, İ. (2006). Yeni ilköğretim birinci sınıf programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi, *The Journal of Selcuk University Social Sciences Institute*, 16, 419 – 431.
- Köksal, M. S. (2006). Kavram öğretimi ve çoklu zekâ teorisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi* 14(2), 473-480.
- Kheryadi, (2017). Improving students' writing narrative through writing games for acceleration class, *EduLite*, 2(2), 377-387.
- Macarthur, C. A. (2011). Overcoming barriers to writing: computer support for basic writing skills, *Reading & Writing Quarterly*, 169-192.
- Müldür, M. ve Çevik, A. (2017). Secondary school students' perceptions of writing skill: a metaphor analysis study. *SDU International Journal of Educational Studies*, 4(2), 54-70.
- Myers, D. G. (1993). The rise of creative writing, *Journal of the History of Ideas*, 54(2), 277-297.

- Rahman, A. ve Rahman, M. S. (2022). Study of estafet writing method and students' barriers in writing recount text, Proceedings STAI RAKHA Amuntai The 1st National Conference on English Education (1st NCED), 26 Maret 2022, Amuntai, Indonesia, 44-51.
- Öğülmüş, S. ve Özdemir, S. (1995). Sınıf ve okul büyüklüğünün öğrenciler üzerindeki etkisi, Eğitim Yönetimi, 2(2), 261- 273.
- Özbay, Ö. ve Barutçu, T. (2013). Dil psikolojisi ve Türkçe öğretimi, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 6(11), 933-973.
- Pan, Q. ve Xu, R. (2011). Vocabulary teaching in English language teaching, Theory and Practice in Language Studies, 1(11), 1586-1589.
- Schmitt, N. (2007). Current perspectives on vocabulary teaching and learning, International Handbook of English Language Teaching, 827-841.
- Sulak, S. E. ve Erdoğan, M. (2019). Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 7(16), 1118-1139.
- Susar Kırmızı, F. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. Eğitim ve Bilim, 40(181), 93-115.
- Temel, S. ve Katrancı, M. (2019). ilkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri, yazmaya yönelik tutumları ve yazma kaygıları arasındaki ilişki, Avrasya Uluslar arası Araştırmalar Dergisi, 7(17), 322-356.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. TÜBAR-XXVII, 621-643.
- Temizyürek, F. ve Türktan, R. (2015). Yapılandırılmış grid test tekniğinin Türkçe eğitiminde kavram öğretimine katkısı, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2), 271-287.
- Toba, R., Noor, W. N. ve Sanu, L. O. (2019). The current issues of Indonesian EFL students' writing skills: ability, problem, and reason in writing comparison and contrast essay, DINAMIKA ILMU, 19(1), 57-73.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Sever, A. (2012). Yaratıcı yazmada müziğin etkisi, Turkish Studies, 7(4), 2907-2918.
- Tosunoğlu, M. (1998). Kelime servetinin eğitim öğretimdeki yeri ve önemi, Milli Eğitim, 144, 71-73.
- Ulu, H. (2019). Öğretmen adaylarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ilişkin metaforik algıları. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(2), 272-314.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. DU Sosyal Bilimler Ens. Dergisi, 23(2), 461-472.
- Ünsal, G. (2008). Yazma öğretimi. Dil Dergisi, 142, 46-60.
- Virdyna, N. K. (2016). Teaching writing skill by using brainwriting strategy, urnal of Languages and Literature, 1(1), 67-77.
- Weganofe, R. ve Lutviana, R. (2018). The correlation between internet literacy and passive vocabulary size, Lingua Cultura, 12(4), 339-343.
- Wills, C. E. (2000). Strategies for managing barriers to the writing process, Nursing Forum, 35(4), 5-13.

-
- Yaman, E. (2010). Kalabalık sınıfların etkileri: öğrenciler ne düşünüyor? Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2), 403-414.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri, Elementary Education Online, 6,(2), 204-212.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yay.
- Yıldız, N. (2016). Dönüt verme ve düzeltme türlerinin altıncı sınıf öğrencilerinin yazma becerilerine etkisi. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(2), 312-327.
- Zelzele, E. ve Ateş, S. (2022). Sınıf öğretmenlerinin ilkokulda ikna edici yazma öğretimi ile ilgili görüşleri, Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 10(1), 1-23.